

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЛІДЕРСТВО В ОСВІТІ

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А1 Освітні науки

Освітня програма Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: Чередник Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, Костинюк В.С. асистент кафедри педагогіки

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Лідерство в освіті» – це галузь знань про сутність, теорії походження лідерства, його типи, стилі лідерської поведінки, способи реалізації лідерського потенціалу особистості, секрети досягнення людиною успіху, приклади лідерства у політиці, військовій справі, бізнесі, агропромисловому комплексі, науковому житті, освіті, мистецтві, спорті, ІТсфері. Освітній компонент передбачає прикладну складову, що дозволить оволодіти: методиками самовиховання лідерських якостей, способами впливу на свідомість і поведінку людини, уміннями і навичками управління групою, використання конструктивної маніпуляції та блокування деструктивних маніпулятивних прийомів, здатностями побудови гармонійних міжособистісних взаємин у колективі, готовністю до виконання ролей у системі відносин «лідерпослідовники», уміннями побудови продуктивних соціальних стосунків в рамках моделей «ціннісного обміну», гуманістичного, трансакційного, дистрибутивного, сервант-лідерства та інше.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А1 Освітні науки
Освітня програма	Інформаційно-комунікаційні технології в освіті
Факультет/ННІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	75 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета забезпечити загальну теоретичну підготовку студентів, яка слугуватиме основою для їхньої наукової, практичної та педагогічної роботи

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Лідерство в освіті» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК7 — Здатність до міжособистісної взаємодії

ЗК8 — Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК6 — Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності

СК15 — Вміння використовувати інноваційні технології навчання; знаходити оптимальні засоби реалізації принципу творчої співпраці між всіма суб'єктами освітнього процесу; застосовувати засоби навчання, що передбачають активне залучення ІКТ

Програмні результати навчання

ПРН3 — Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію

ПРН10 — Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Теоретичні засади лідерства: визначення, структура, типологія, функції. Відмінності між керівництвом і лідерством												
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Лідерство в освіті». Сутність понять «лідер» і «лідерство»	2	-	-	1	5	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Теорії походження лідерства	2	-	-	1	5	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Типологія лідерів і лідерства	2	-	-	1	5	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Керівництво і лідерство. Харизма та функції лідера	2	-	-	1	5	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Моделювання кластеру лідерських якостей. Розвиток лідерського потенціалу	2	-	-	1	4	7	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Поради мотиваторів, коучконсультантів, успішних бізнесменів, онтопсихологів щодо реалізації лідерського потенціалу особистості	2	-	-	1	4	7	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Поради успішних людей з саморозвитку лідерських якостей	2	-	-	1	4	7	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Лідер і група (колектив). Team building.	2	-	-	1	4	7	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	16	0	0	8	36	60	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Лідер і група. Самопрезентація лідера та технології прихованого впливу у контексті лідерологічного аналізу.												
Тема 1. Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. Реалізація лідерського потенціалу особистості	2	-	-	1	5	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Технології прихованого впливу	2	-	-	1	5	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Лідерські здатності відомих полководців минулого	2	-	-	1	5	8	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 4. Приклади політичного лідерства у світовій історії	2	-	-	1	6	9	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та нобеліати України	2	-	-	1	6	9	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Лідерство в культурі і мистецтві, спорті. Релігійне і духовне лідерство	2	-	-	1	6	9	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Лідеригосподарники України	2	-	-	1	6	9	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	14	0	0	7	39	60	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	0	0	15	75	120	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і завдання курсу «Лідерство в освіті». Сутність понять «лідер» і «лідерство»	2
2	Тема 2. Теорії походження лідерства	2
3	Тема 3. Типологія лідерів і лідерства	2
4	Тема 4. Керівництво і лідерство. Харизма та функції лідера	2
5	Тема 5. Моделювання кластеру лідерських якостей. Розвиток лідерського потенціалу	2
6	Тема 6. Поради мотиваторів, коучконсультантів, успішних бізнесменів, онтопсихологів щодо реалізації лідерського потенціалу особистості	2
7	Тема 7. Поради успішних людей з саморозвитку лідерських якостей	2
8	Тема 8. Лідер і група (колектив). Team building.	2
9	Тема 9. Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. Реалізація лідерського потенціалу особистості	2
10	Тема 10. Технології прихованого впливу	2
11	Тема 11. Лідерські здатності відомих полководців минулого	2
12	Тема 12. Приклади політичного лідерства у світовій історії	2
13	Тема 13. Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та нобеліати України	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
14	Тема 14. Лідерство в культурі і мистецтві, спорті. Релігійне і духовне лідерство	2
15	Тема 15. Лідеригосподарники України	2
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу «Лідерство в освіті». Сутність понять «лідер» і «лідерство»	1
2	Теорії походження лідерства	1
3	Типологія лідерів і лідерства	1
4	Керівництво і лідерство. Харизма та функції лідера	1
5	Моделювання кластеру лідерських якостей. Розвиток лідерського потенціалу	1
6	Поради мотиваторів, коучконсультантів, успішних бізнесменів, онтопсихологів щодо реалізації лідерського потенціалу особистості	1
7	Поради успішних людей з саморозвитку лідерських якостей	1
8	Лідер і група (колектив). Team building.	1
9	Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. Реалізація лідерського потенціалу особистості	1
10	Технології прихованого впливу	1
11	Лідерські здатності відомих полководців минулого	1
12	Приклади політичного лідерства у світовій історії.	1
13	Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та нобеліати України	1
14	Лідерство в культурі і мистецтві, спорті. Релігійне і духовне лідерство	1
15	Лідеригосподарники України	1
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу «Лідерство в освіті». Сутність понять «лідер» і «лідерство»	5
2	Теорії походження лідерства	5

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Типологія лідерів і лідерства	5
4	Керівництво і лідерство. Харизма та функції лідера	5
5	Моделювання кластеру лідерських якостей. Розвиток лідерського потенціалу.	4
6	Поради мотиваторів, коуч-консультантів, успішних бізнесменів, онтопсихологів щодо реалізації лідерського потенціалу особистості	4
7	Поради успішних людей з саморозвитку лідерських якостей	4
8	Лідер і група (колектив). Team building.	4
9	Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. Реалізація лідерського потенціалу особистості	5
10	Технології прихованого впливу	5
11	Лідерські здатності відомих полководців минулого	5
12	Приклади політичного лідерства у світовій історії.	6
13	Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та нобеліати України.	6
14	Лідерство в культурі і мистецтві, спорті. Релігійне і духовне лідерство	6
15	Лідери-господарники України	6
Всього годин		75

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Тестування
- Контрольна робота
- Рейтингова оцінка / самооцінювання

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Практико-орієнтоване навчання
- Командна робота
- Змішане навчання

- Практичне заняття
- Гейміфіковане навчання

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Теоретичні засади лідерства: визначення,структура, типологія, функції. Відмінності між керівництвом і лідерством		
Практична робота. Предмет і завдання курсу «Лідерство в освіті». Сутність понять «лідер» і «лідерство»	ПРН 3, ПРН 10.	5
Практична робота. Теорії походження лідерства		5
Практична робота. Типологія лідерів і лідерства		5
Практична робота. Керівництво і лідерство. Харизма та функції лідера		5
Практична робота. Моделювання кластеру лідерських якостей. Розвиток лідерського потенціалу.		5
Практична робота. Поради мотиваторів, коуч-консультантів, успішних бізнесменів, онтопсихологів щодо реалізації лідерського потенціалу особистості		5
Практична робота. Поради успішних людей з саморозвитку лідерських якостей		5
Практична робота. Лідер і група (колектив). Team building.		5
Самостійна робота. Структура лідерських якостей.		30
Модульна контрольна. Тест 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Лідер і група. Самопрезентація лідера та технології прихованого впливу у контексті лідерологічного аналізу.		
Практична робота. Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. Реалізація лідерського потенціалу особистості	ПРН 3, ПРН 10.	5
Практична робота. Технології прихованого впливу		5
Практична робота. Лідерські здатності відомих полководців минулого		5
Практична робота. Приклади політичного лідерства у світовій історії.		5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Прояви лідерства в освіті, науці, винахідники та нобеліати України.		5
Практична робота. Лідерство в культурі і мистецтві, спорті. Релігійне і духовне лідерство		5
Практична робота. Лідери-господарники України		5
Самостійна робота. Компоненти лідерських здібностей		35
Модульна контрольна. Тест 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3381>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Сопівник Р.В., Рахманіна А.С., Савченко О.В. – Лідерологія: підручник. К.: «Компринт», 2023. 620 с.
2. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. 488 с.
3. Сопівник Р.В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів : [монографія] / Р.В.Сопівник. – К.:«ЦП «Компринт»,2012. – 500 с.
4. Сопівник Р. В. Проблема лідерства у контексті трансакційного аналізуЕріка Берна. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: «Педагогіка. Психологія. Філософія». 2016. № 233. С. 372–378.
5. Сопівник Р. В. Конструювання кластеру лідерських якостей майбутніхфахівців агропромислової галузі. Духовність особистості: методологія , теорія і практика: зб. наук. пр. 2016. Вип. 3 (72). С. 152–168.
6. Сопівник Р. В. Вплив засобів корпоративної культури на формування ціннісного світогляду особистості в університетах наук про життя і навколишнє середовище. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: «Педагогіка. Психологія. Філософія». Редкол.: С. М. Ніколаєнко (відп. ред.) та ін. 2017. Вип. 277. С. 247-254.
7. Сопівник Р. Виховання лідерських якостей студентів аграрних закладів вищої освіти в умовах ринкових відносин. Edukacja zawodowa i ustawiczna. Warszawa: APS w Warszawie. 2018. С. 287–295.
8. Сопівник Р. В., Мешко К. І. Виховання господарської дбайливості студентів аграрних вищих навчальних закладів в контексті лідерологічного аналізу. Монографія. Київ : Тов. «Ай Си Ес – Актив», 2016. 344 с.
9. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів: [монографія] / Р.В.Сопівник; за ред. В. К. Сидоренка. – К.: ЦП «Компринт», 2012. – 504 с